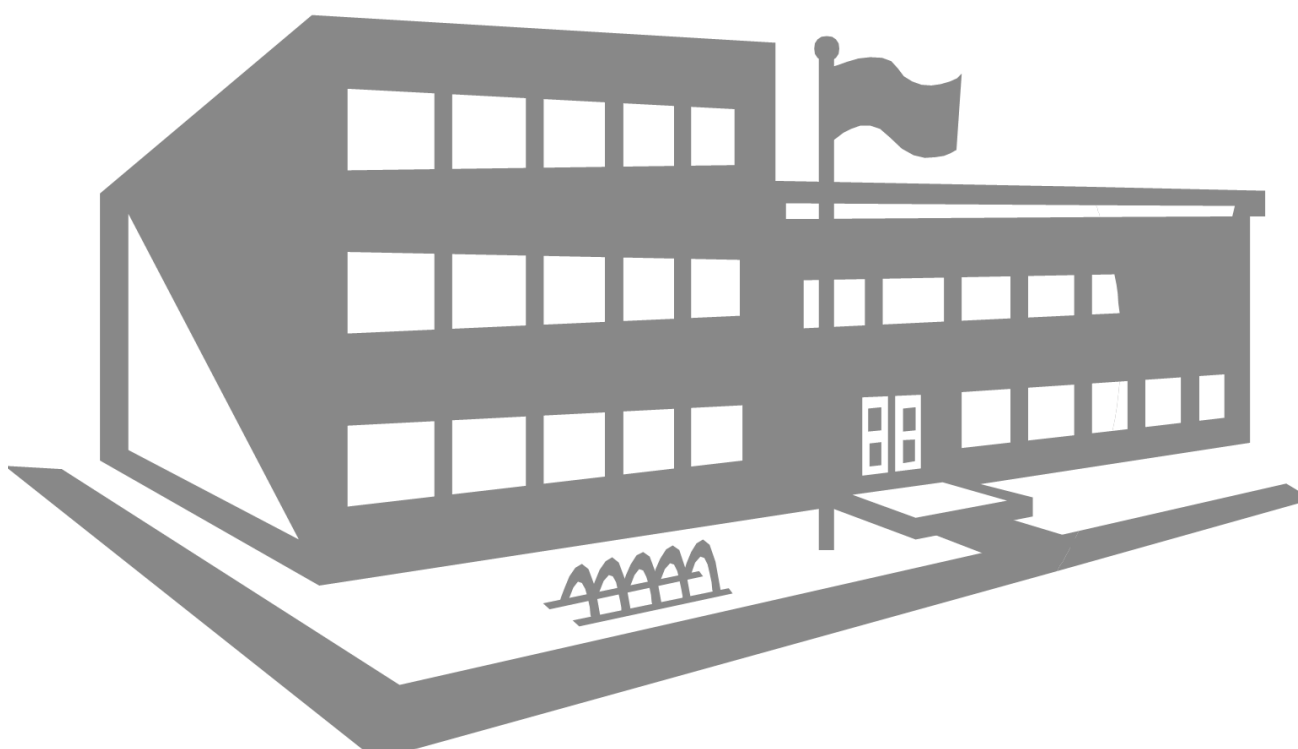

REYKJANESBÆR
reykjanesar.is

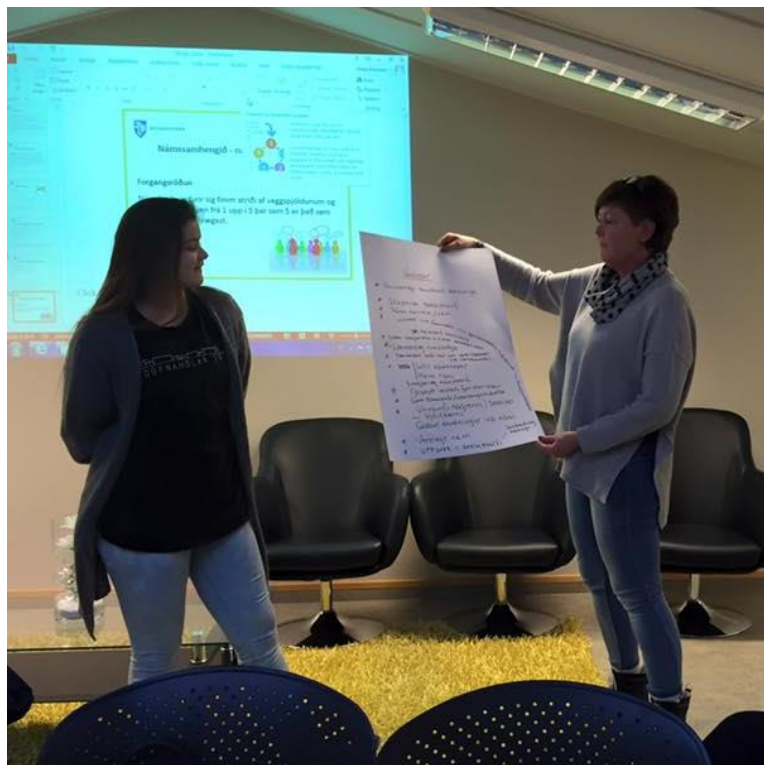
NÝR SKÓLI Í DALSHVERFI

Skýrsla undirbúningshóps

EFNISYFIRLIT

Inngangur	3
Undirbúningshópur	4
Markmið undirbúningshópsins.....	4
Skólahverfið	5
Námssamhengið og Námssamfélagið	5
Forgangsróðun	6
Helstu áherslupættir.....	6
Námsvarðan	6
Námsvæntingar	8
Námsskipulag	9
Tími nemenda.....	9
Vinna starfsfólks	9
Umhverfi.....	9
Námsumhverfið	9
Stutt samantekt.....	11
Heimildaskrá.....	12

INNGANGUR

Þann 13. ágúst 2015 fóru Kjartan Már Kjartansson bæjarstjóri, Guðlaugur H. Sigurjónsson sviðsstjóri umhverfis- og skipulagssviðs og Helgi Arnarson sviðsstjóri fræðsluviðs í vettvangsferð þar sem heimsóttir voru þrír skólar á höfuðborgarsvæðinu, Sæmundarskóli, Dalsskóli og Krikaskóli. Tilgangur heimsóknarinnar var að skoða nýlegar en samt mismunandi skólabyggingar og skólagerðir. Að lokinni vettvangsferðinni tók Guðlaugur saman punkta um ferðina en megin niðurstaðan var sú að vinna undirbúningsvinnuna vel og gefa okkur góðan tíma í hönnunarferli. Ákveða hvernig skóla við viljum fá áður en farið er af stað. Og hafa foreldra sem og grenndarsamfélagið með í ráðum.

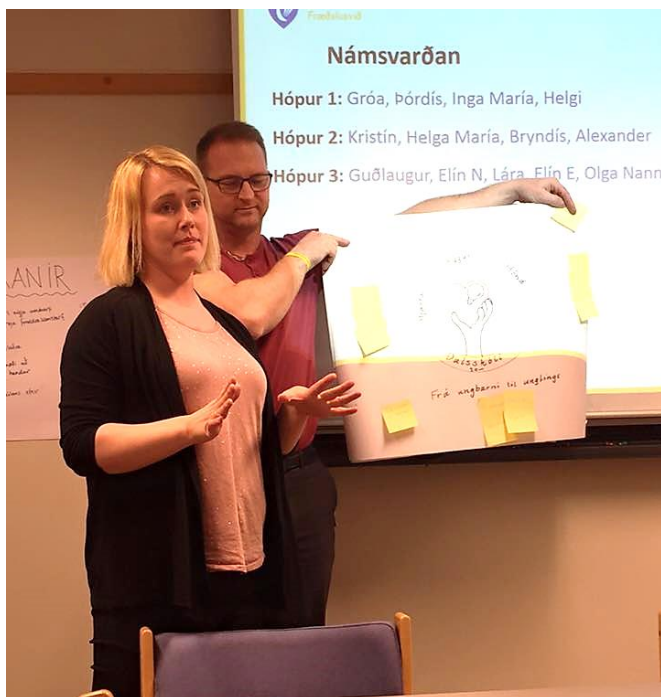
Ákveðið var að að vinna hugmynda- og hönnunarvinnuna í samræmi við ferli sem hefur verið kallað *Design Down Process* eða *Hönnun frá hinu almenna til hins sérstæða*. Kallaður var saman fjölskipaður hópur hagsmunaaðila úr skólasamfélaginu og frá Reykjanesbæ. Markmiðið var að fá sem flestar og fjölbreyttastar hugmyndir um hvernig best væri að byggja nýjan skóla.

Ferlið sem unnið var eftir náði til markmiða skólans, innra starfs og grófrar útfærslu byggingar. Við lok vinnunnar liggur fyrir lýsing á megináherslum í skólastarfinu og lausleg hugmynd að innra fyrirkomulagi bygginga sem þjóna á skólastarfinu í Dalshverfi í Innri Njarðvík.

Eins og áður segir var í meginráttum fylgt Design Down ferlinu en Reykjavíkurborg hefur notast við það ferli við undirbúning byggingu sinna skóla undanfarin ár. Aðferðin var mótuð af skólamönnum og arkitektum í Minnesota í Bandaríkjunum fyrir rúmum tveimur áratugum. Aðferðin felst í stórum dráttum í því að hópur fólks úr ýmsum áttum fer saman í gegnum ákveðna hugmyndavinnu innan skilgreinds ferlis sem skiptist í 10-12 þrep.

Gengið er út frá þeirri staðreynd að skólar í núverandi mynd hafi ekki verið til um allar aldir. Þeir hafi verið mótaðir af venjulegu fólki og þeim megi breyta á ýmsa vegu.

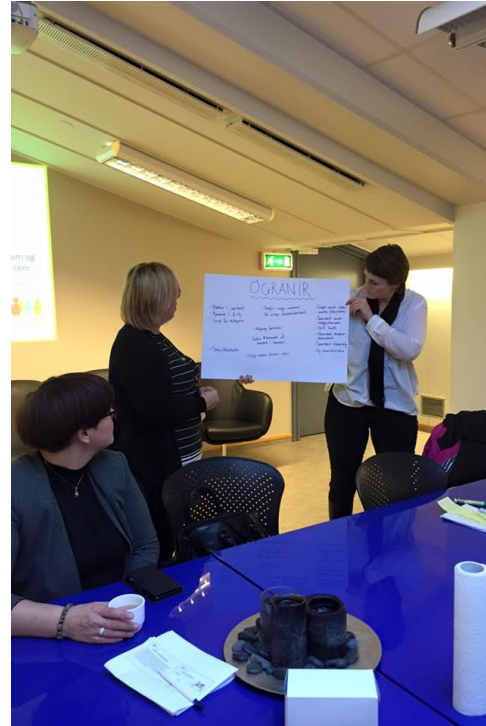
Í upphafi ferilsins skoðum við almennt umhverfi skólans, samfélagslegt og umhverfislegt, s.s. námsaðstæður og væntingar. Síðan reynum við að nálgast skólann sjálfan, innra starf hans og skipulag, þ.e. einkenni, námsskipan og námsumhverfi, skref fyrir skref. Með því er leitast við að tengja saman í eina samfellda heild skipulag skólastarfsins, hönnun byggingar og þátttöku grenndarsamfélagsins í námi nemenda.

UNDIRBÚNINGSHÓPUR

Í janúar 2016 voru valdir þrettán fulltrúar úr röðum hagsmunaaðila til að taka þátt í undirbúningsferli nýs skóla í Dalshverfi í Innri Njarðvík, Reykjanesbæ. Undirbúningshópurinn hittist á fimm fundum frá janúar til apríl 2016. Fulltrúar í undirbúningshópnum voru eftirtaldir:

Alexander Ragnarsson, fulltrúi fræðsluráðs
Bryndís Garðarsdóttir, fulltrúi foreldra
Elín Einarsdóttir, fulltrúi leikskólakennara
Elín Njálsdóttir, fulltrúi grunnskólakennara
Gróa Axelsdóttir, fulltrúi skólastjórnenda
Guðlaugur Sigurjónsson, sviðsstjóri umhverfissviðs
Guðmunda Lára Guðmundsdóttir, grunnskólafulltrúi
Helga María Finnbjörnsdóttir, fulltrúi fræðsluráðs
Helgi Arnarson, sviðsstjóri fræðslusviðs
Inga María Ingvarsdóttir, fulltrúi leikskólastjórnenda
Kristín Helgadóttir, leikskólafulltrúi
Olga Nanna Corvetto, fulltrúi nemenda
Þórdís Elín Kristinsdóttir, fulltrúi foreldra

Markmið undirbúningshópsins

Leiðarljósið í vinnu undirbúningshópsins var að móta hugmyndir að nýjum skóla sem tekur mið af þörfum barna, fjölskyldna þeirra, grenndarsamfélagsins og samfélagsins alls. Verkefnið nær til markmiða, innra starfs, samstarfsaðila og útfærslu byggingar.

Fyrirkomulagið var með þeim hætti að undirbúningshópurinn hittist á fimm vinnufundum þar sem unnið var í hópum. Vinna hópanna beindist að umgjörð skólastarfs í hverfinu, framtíðarsýn og innra starfi skólans/skólanna. Stefnt var að því að við lok vinnunnar lægi fyrir lýsing á megináherslum í skólastarfinu og lausleg hugmynd að fyrirkomulagi bygginga sem þjóna eiga skólastarfi í hverfinu.

Verkefnið fól í sér að skilgreina áherslur í skólastarfinu sem tengja saman samfélagið, nærumhverfi skólans og innra starf hans. Nemandinn skal vera í brennidepli þegar farið er frá hinu almenna, þ.e. samfélaginu, menningu og umhverfi og til hins sérstæða sem er námið í skólanum og vinna með börnum í leik og námi. Leitast var við að tengja saman starfið í skólanum og samfélagið sem mótar hann og myndar hið stóra samhengi.

SKÓLAHVERFIÐ

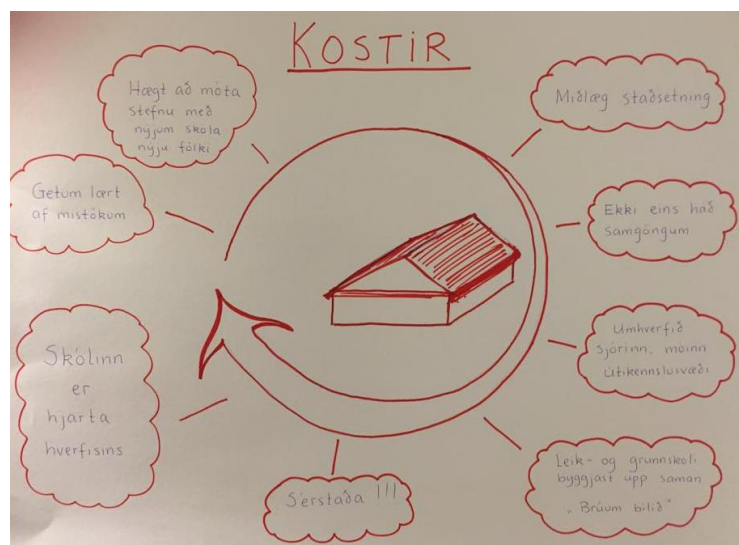
Skólahverfið sem um ræðir er nýjasta hverfið í Reykjanesbæ. Það er nefnt Dalshverfi og er staðsett innst í Innri Njarðvík. Í Dalshverfi er gert ráð fyrir u.þ.b. 700 íbúðum og er gert ráð fyrir einum grunnskóla í hjarta hverfisins. Áhersla er lögð á að skólinn sé staðsettur miðsvæðis í hverfinu og að aðgengi að honum sé gott. Þannig muni félags- og íþróttaaðstaða, ásamt skólalóð jafnframt nýtast íbúum með margvíslegum hætti utan skólatíma.

NÁMSSAMHENGID OG NÁMSSAMFÉLAGID

Unnið var með námssamhengið og námssamfélagið samhliða og var fulltrúum undirbúningshópsins skipt upp í þrjá minni hópa. Hópur 1 ræddi um kosti, með hliðsjón af skólahverfinu, íslensku samfélagi, skólakerfinu á Íslandi, fjölskyldum, menningu og umhverfi. Hópur 2 ræddi annars vegar um tækifæri sem við höfum í Reykjanesbæ, í skólakerfinu okkar almennt og hinsvegar um ögranir, með hliðsjón af kennsluaðferðum, skipulagi skóla-starfs, foreldrum og staðsetningu. Hópur 3 ræddi síðan um þær væntingar sem við hefðum til nýs skóla. Að loknum umræðum kynntu hóparnir niðurstöður sínar sem settar voru fram á veggspjöldum.

Að loknum kynningum gengu fulltrúar á milli veggspjalda og gáfu fram komnum hugmyndum stig frá 1-5 eftir mikilvægi.

Forgangsöröðun

Eins og sagt er hér að ofan, þá gáfu fulltrúar í undirbúningshópnum hugmyndunum stig eftir mikilvægi.

Þau atriði sem fengu stig voru eftirfarandi:

Leikskóli – Grunnskóli – Tónlistarskóli – Frístund – Félagsmiðstöð – 30 stig

Sköpun og listir sem kjarnagreinar – sérstaða – 27 stig

Leik- og grunnskóli byggjast upp saman (Brúum bilið) – raunverulegt samstarf skólastiga – 20 stig

Miðlæg staðsetning – hjarta hverfisins – ekki eins háð samgöngum – 12 stig

Öflugt og virkt foreldrasamstarf – 9 stig

Hægt að móta stefnu með nýjum skóla og nýju fólki – 8 stig

Verkefnamiðuð kennsla – ekki einblínt á bóknám – 6 stig

Umhverfið, sjórinn, móinn, útikennsluvæði, útinám – 5 stig

Litlir námshópar – 5 stig

Stefna og húsnæði haldast í hendur – 4 stig

Fylgja stefnu skólans eftir – 4 stig

Tengsl milli skólahverfa – 4 stig

Safnskóli – 2 stig

Tækja- og bókakostur – 2 stig

Sérstaða – 1 stig

Samstarf milli bekkja/kennara – 1 stig

Öflugur frístundaskóli – 1 stig

Einstaklingar fá að njóta sín – 1 stig

Helstu áherslurættir

Þegar dregnar voru saman niðurstöður úr stigagjöfnni komu þrír áherslurættir í ljós.

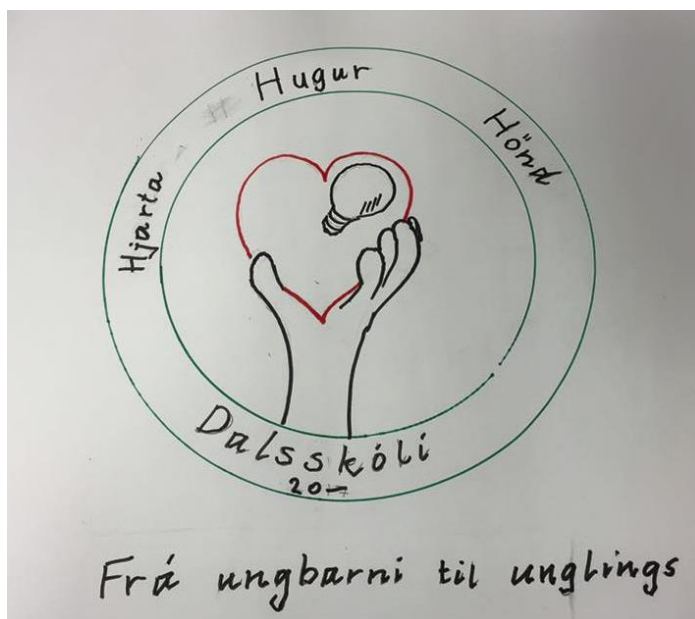
1. Heildstæð þjónusta – samrekin leikskóli, grunnskóli, tónlistarskóli, frístund og félagsmiðstöð (50 stig)
2. Staðsetning í hjarta hverfisins – hverfismiðstöð, öflugt foreldrarstarf, nán tengsl við nánasta umhverfi, sjóinn, móann, útinám (38 stig)
3. Sköpun og listir – verkefnamiðuð kennsla (33 stig)

NÁMSVARÐAN

Námsvarðan er einskonar vegvísir eða leiðarljós fyrir skólastarfið.

Hún á að vísa á það sem er sérstakt við skólann, vera auðkenni og ímynd skólans, veita skólastarfinu anda og orku, tiltrú, tryggð og samstöðu, tengja saman og endurspegla leiðarljós, framtíðarsýn og gildi skólans, vera auðskiljanleg öllum, vera samofin eða tengjast öllu skólastarfi og vera í samræmi við niðurstöður okkar um námssamhengið hér að ofan. Námsvarðan getur birst í mynd, merki eða setningu.

Fulltrúum í undirbúningshópnum var að þessu sinni skipt upp í tvo hópa og ákváðu báðir hóparnir að setja námsvörðuna fram með myndrænum hætti.

NÁMSVÆNTINGAR

Í þessum þætti veltum við fyrir okkur hvaða áskoranir mæta okkur í upphaf 21. aldarinnar í sambandi við vinnu, fjölskyldu, samfélagið og persónulega lífið. Undirtónninn er spurningin; hvað á nemandi að hafa tileinkað sér frá tveggja ára aldri í þessum skóla, út frá almennum markmiðum?

Vinnan

Tæknikunnátta

Réttisýni

Læsi

Sterk sjálfsmynd

Góð samskiptahæfni

Sköpun og hugmyndaflug

Forvitni

Samvinna

Hugrekki

Seigla

Fjölskyldan

Tekið tillit til ólíkra fjölskyldugerða

Sveigjanleiki

Stuðlað að góðu samstarfi og góðum samskiptum

Gagnkvæm virðing

20. öldin	21. öldin
lúnaðarsamfélag	þekkingarsamfélag
Upplýsingasamfélag	Netmiðlar og tölvusamskiptir
Þjóðríki	Heimsvæðing
Meirihluti/minnihluti	Fjölmennarlegt samfélag
Hraðar breytingar	Ógnarhraðar breytingar
Vaxandi auðlindir/bjargir	Takmörk auðlindavaxtar
Framhaldsnám/háskólanám fyrir suma	Framhaldsnám/háskólanám fyrir alla

Samfélag

Taka þátt

Leggja sitt af mörkum

Lýðræði

Samkennd

Réttindi og skyldur

Samábyrgð

Ábyrgð á eigin gjörðum og orðum

Umburðarlyndi

Fjármálalæsi

Persónulega lífið

Græn hugsun

Virkni

Sjálfsvirðing

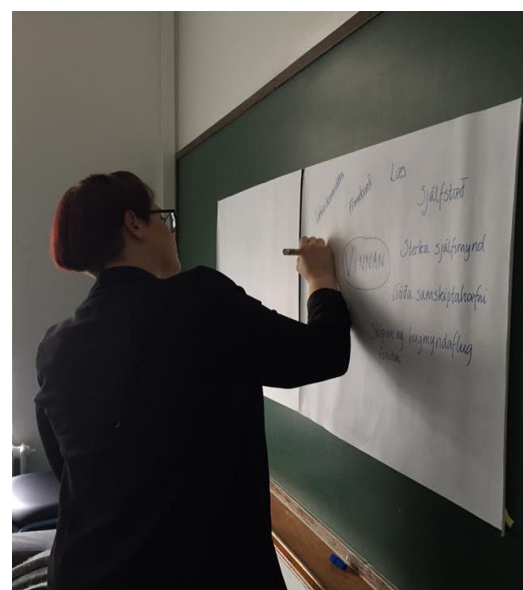
Metnaður

Lesi í aðstæður

Virðing fyrir öðrum

Geta tjáð sig í ræðu og riti

Virðing fyrir eigum sínum og annarra

NÁMSSKIPULAG

Í þessum þætti leiðum við hugann að skipulagi skólastarfsins og veltum því fyrir okkur hvernig best sé að laða það fram sem við viljum að nemendur okkar fái út úr skólagöngunni.

Tími nemenda

Skóladagurinn byrji á misjöfnum tíma eftir aldri nemenda. Starfsfólkið byrji að jafnaði kl. 8:00 en skóladagur eldri nemenda geti jafnvel hafist kl. 9:00. Skóladagur yngri nemenda grunnskólans verði skipulagður þannig að áhersla sé á samfelldar lotur með góðum útivistartíma á milli. Boðið verði upp á frístundastarf fyrir nemendur í miðdeild eftir að skóladegi þeirra lýkur. Áhersla verði aukin heldur á samþættingu námsgreina og teymisvinnu.

Vinna starfsfólks

Lögð verði áhersla á teymisvinnu starfsfólks og að það sé tilbúið að starfa þvert á skólastig. Leikskólakennarar komi að vinnu með yngstu nemendum grunnskólans og grunnskólakennarar komi að námi leikskólabarna. Í því efni er mikilvægt að huga að þeim hindrunum sem geta falist í mismunandi kjarasamningum. Yngri og eldri nemendur vinni saman að fjölbreyttum viðfangsefnum.

Umhverfi

Skipulag skólastarfsins þjóni öllum aldurstigum. Skólahúsnæðið sé hannað þannig að það rúmi alla starfsemina. Hugað sé að góðum samgöngum innan hverfis og við önnur hverfi. Útisvæði sé hannað með þarfir allra aldurshópa í huga. Fjölbreytt og náttúruleg leiktæki ásamt góðu skeifulaga útikennslusvæði. Við skipulag skólastarfsins sé tekið tillit til vinnutíma foreldra.

NÁMSUMHVERFIÐ

Á fimmta og síðasta fundi undirbúningshópsins var meginviðfangsefnið námsumhverfið. Unnið var í þremur hópum og skiluðu hóparnir tillögum sínum á myndrænu formi eða svokölluðu skissuformi. Hafðar voru að leiðarljósi þær áherslur um skólastarfið sem hafa komið fram í skrefunum á undan.

1. Heildstæð þjónusta – samrekinn leikskóli, grunnskóli, tónlistarskóli, frístund og félagsmiðstöð
2. Staðsetning í hjarta hverfisins – hverfismiðstöð, öflugt foreldrastarf, nán tengsl við nánasta umhverfi, sjóinn, móann, útinám
3. Sköpun og listir – verkefnamiðuð kennsla

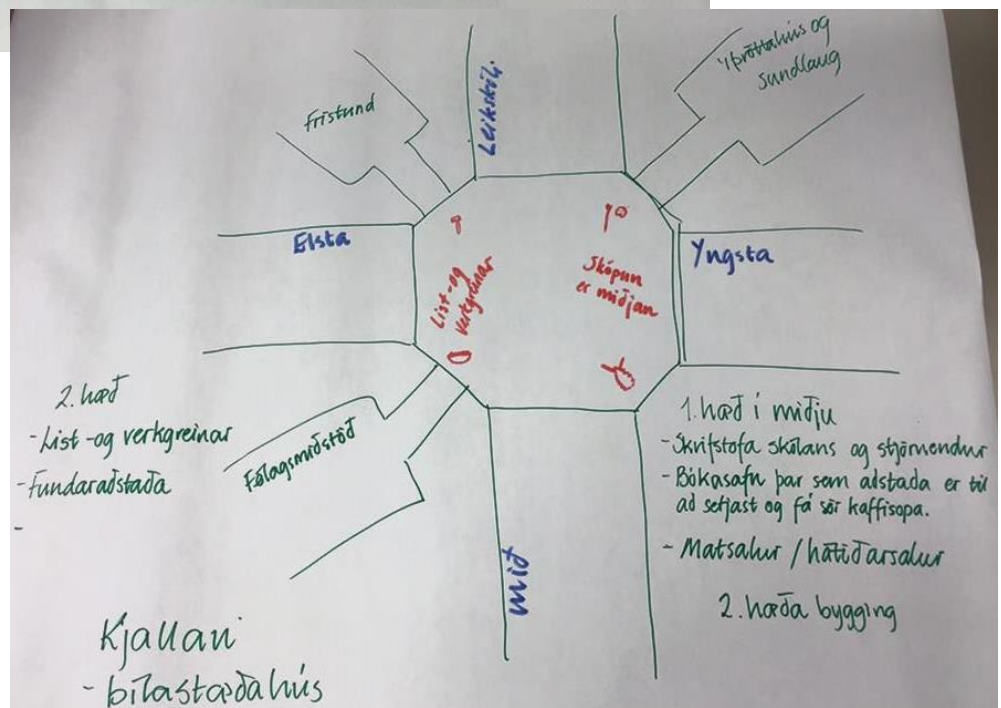
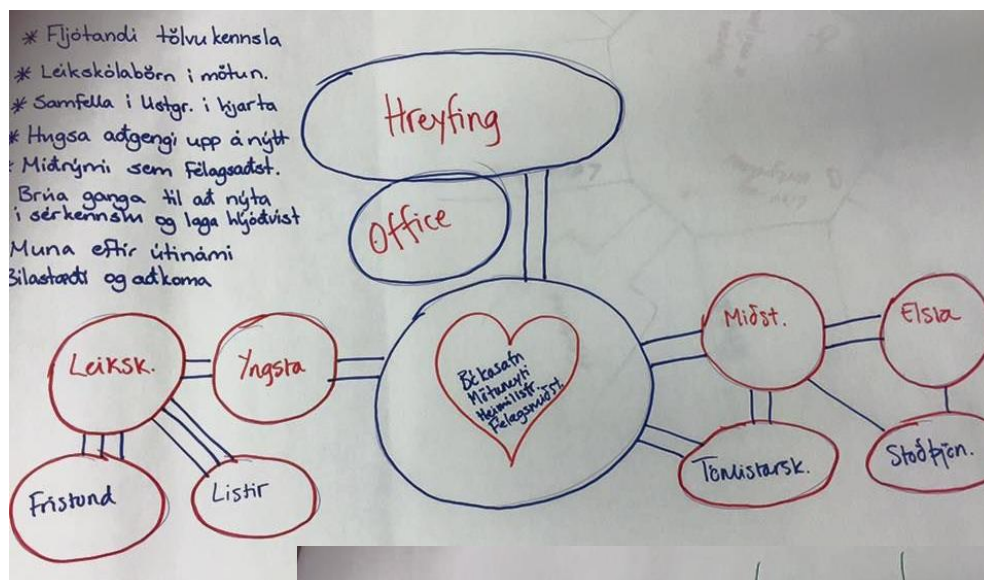
Í skissunum er lögð áhersla á að skólahúsnæðið sé hannað með það í huga að fólk sem þangað komi inn upplifi sig velkomið. Allir hóparnir gera ráð fyrir því að í miðjunni sé einskonar hjarta skólans, aðkomutorg þar sem foreldrar og aðrir gestir geti jafnvel sest niður og fengið sér kaffi. Þar sé upplýsingamiðstöð, bókasafn og félagsaðstaða. Námsgæðum er síðan raðað í kringum hjartað eða sólina sem var sú myndlíking sem einn hópurinn notaði. Bent var á mikilvægi þess að skólabyggingin myndaði skjól fyrir vindi og að gert væri ráð fyrir góðri aðstöðu til útináms.

Lagt er til að leikskólinn og yngstu bekkir grunnskólans séu á sama svæði eða með góðu aðgengi á milli. Þá gerir einn hópurinn ráð fyrir því að aðstaða til lista og sköpunar sé tengd öllum almennum námssvæðum og undirstriki þannig áherslurnar á sköpun og listir. Bent er á mikilvægi þess að gera ráð fyrir aðkomu akandi vegfarenda og góðum og öruggum bílastæðum. Einn hópurinn leggur til að gerður verði bílakjallari.

Bent er enn fremur á að algengt sé að stjórnunarsvæði sé miðsvæðis í skólum en a.m.k. einn hópur leggur til að slík aðstaða fái ekki stað í hjarta skólans.

Hugmyndirnar eiga það sameiginlegt að ganga út frá því að skólabyggingin sé samansett úr nokkrum sjálfstæðum einingum en jafnframt að gott flæði sé á milli eininganna og sérstaklega milli skólastiga. Rætt var um mikilvægi þess að huga vel að hljóðvist og að gert væri ráð fyrir góðri aðstöðu fyrir frístundaskóla.

Einnig var rætt um að nauðsynlegt væri að skólabyggingin væri hönnuð með það í huga að nýjasta tækni væri brúkanlegt.

HEIMILDASKRÁ

Birna Sigurjónsdóttir. 2012. Umgjörð um skólastarf í Úlfarsárdal.

Birna María Svanbjörnsdóttir. 2006. Undirbúningur að hönnun Naustaskóla.

Gerður G. Óskarsdóttir. 2001. Lýsing á undirbúningsferli hönnunar frá hinu almenna til hins sérstæða.
Design Down Process.

